

**Державне підприємство
"Український центр підтвердження відповідності
"Промбезпека"**

Стандарт підприємства

ПРАВИЛА

**ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО
РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ВИМОГИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ВИПРОБУВАНЬ ТА
ЕКСПЕРТНОГО ОБСТЕЖЕННЯ (ТЕХНІЧНОГО ДІАГНОСТУВАННЯ)
МАШИН, МЕХАНІЗМІВ, УСТАТКУВАННЯ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ**

СТП 80.3-005-06

Київ-2006

ПЕРЕДМОВА

1. Внесено: Відділом атестації випробувальних та діагностичних лабораторій ДП УЦПВ "Промбезпека"
2. Виконавці: Єськов Ю.Б., Якубович І.П.
3. Затверджено і введено в дію наказом начальника ДП УЦПВ "Промбезпека" від 09.10.06р. № 122

Введено вперше

© ДП УЦПВ "Промбезпека" 2006р.

Цей стандарт не може бути повністю або частково тиражований та розповсюджений без дозволу ДП УЦПВ "Промбезпека"

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Правила проведення експертизи нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – Правила) визначають загальні вимоги до нормативних документів (методик, технологічних інструкцій, положень, рекомендацій тощо), які встановлюють порядок та обсяги проведення випробувань (неруйнівний та руйнівний контроль тощо), експертного обстеження (технічного діагностування) (далі – випробування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, а також порядок проведення експертизи зазначених нормативних документів (далі – НД).
- 1.2. Експертиза зазначених НД є добровільною та здійснюється з метою встановлення та підтвердження їх відповідності вимогам Закону України "Про охорону праці", чинних нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, цих Правил, інших відповідних нормативних документів.
- 1.3. Правила поширюються на суб'єктів господарювання та фізичних осіб, які займаються розробкою, впровадженням та використанням зазначених НД при проведенні випробувань вищенаведеного обладнання.
- 1.4. Замовником експертизи можуть бути суб'єкти господарювання та фізичні особи як України, так і інших країн.
- 1.5. Правила розроблені з урахуванням вимог відповідних законів України, чинних нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, інших нормативних документів (перелік документів, на які є посилання та основні положення яких враховані у цих Правилах, наведено у Додатку 1).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

- 2.1. В цих Правилах використовуються терміни та визначення, наведені у Законах України "Про охорону праці", "Про наукову і науково-технічну експертизу", "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності", у відповідних постановках КМ України, ДСТУ ISO/IEC 17025, ДСТУ EN 45002, ГОСТ 18353, ДСТУ 3021, ДСТУ 2462, ДСТУ 2389, ДСТУ ISO 8402, ДНАОП 0.00-1.27-97, а також такі:

Методика випробувань – сукупність правил, операцій та умов, що дозволяють реалізувати один або декілька видів випробувань. Виконання методики повинно забезпечити регламентовану достовірність результатів випробувань.

Методичний документ з випробувань – документ, який містить письмовий виклад методики випробувань або її частини, затверджений у встановленому порядку.

Галузь застосування методичного документу з випробувань – сукупність видів (методів) випробувань та найменування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, випробування яких дозволяється здійснювати згідно з цим методичним документом.

Об'єкти випробувань – машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки, перелік яких затверджено у встановленому порядку.

Основні параметри випробувань – сукупність параметрів випробувань, які забезпечують виконання вимог чинних нормативних документів щодо виявлення та визначення параметрів дефектів об'єктів випробувань.

Основні положення – вид методичного документу з випробувань, у якому методика випробувань представлена у узагальненій формі без урахування специфічних особливостей та конкретних типів об'єктів випробувань.

Результат випробувань – встановлена оцінка відповідності об'єкта випробувань технічним вимогам, що йому пред'являються.

Засоби випробувань – технічне обладнання, матеріали, програмний продукт, які використовуються для отримання та обробки інформації при проведенні випробувань об'єктів.

Технологічна інструкція – документ, орієнтований на вирішення завдань проведення випробувань конкретних об'єктів з визначенням операцій випробувань та їх параметрів.

Нормативні показники випробувань – показники відповідності об'єкта випробувань технічним вимогам.

Орган з оцінки відповідності (далі – ООВ) – експертна організація, яка, за дорученням Держпромгірнагляду, організує та здійснює експертизу нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Експерт з експертизи нормативних документів – особа, яка здійснює всі або деякі функції, що відносяться до проведення експертизи методичних документів з випробувань, та має відповідну компетентність.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ МЕТОДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ З ВИПРОБУВАНЬ

3.1. Методичний документ з випробувань, як правило, містить наступні розділи:

– галузь застосування;

- нормативні посилання;
- визначення термінів;
- прийняті скорочення;
- загальні положення;
- організація випробувань;
- кваліфікація персоналу;
- засоби випробувань;
- підготовка до проведення випробувань;
- налагодження засобів випробувань;
- проведення випробувань;
- оцінка якості (результати випробувань);
- оформлення результатів випробувань;
- вимоги до охорони праці та промислової безпеки при проведенні випробувань.

3.2. В розділі "Галузь застосування" зазначаються машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки, на випробування яких розповсюджується методичний документ з випробувань.

3.3. В розділі "Нормативні посилання" наводиться перелік нормативних, технічних та методичних документів, на які є посилання в методичному документі з випробувань.

3.4. В розділах "Визначення термінів" та "Прийняті скорочення" наводяться терміни та визначення, на яких базується методичний документ з випробувань, а також прийняті скорочення (якщо такі є).

3.5. В розділі "Загальні положення", як правило, зазначається:

- метод (методи) випробувань;
- характеристики елементів об'єктів випробувань (номенклатура, типорозміри, матеріал тощо);

Примітка: При необхідності має бути зазначена стадія технологічного процесу, на якій об'єкт випробовується (наприклад: після зварювання, термообробки тощо).

- характеристики дефектів, що можуть бути виявлені (вид, тип, розмір);
- рівень чутливості випробувань (при необхідності);
- обсяг та періодичність випробувань (при необхідності) тощо.

3.6. В розділі "Організація випробувань", як правило зазначаються:

- вимоги до організації або її структурного підрозділу (випробувальної лабораторії), що здійснює випробування;
 - умови проведення випробувань (при необхідності зазначаються зовнішні фактори: температура, тиск, освітленість, пил, вібрація, місцезнаходження, доступність об'єкту випробувань тощо);
 - порядок підтримання працездатності засобів випробувань та умови праці персоналу;
 - порядок підтримання необхідних умов проведення випробувань.
- 3.7. В розділі "Кваліфікація персоналу" наводяться вимоги до кваліфікації персоналу, що здійснює випробування..
- 3.8. В розділі "Засоби випробувань", як правило зазначається:
- назва (перелік) засобів випробувань;
 - вимоги до метрологічних та експлуатаційних характеристик засобів випробувань;
 - вимоги до конструктивного виконання та комплектації засобів випробувань (при необхідності);
 - вимоги до наявності документації на засоби випробувань (паспорт, технічний опис, настанова з експлуатації, свідоцтво про метрологічну повірку тощо).
- 3.9. В розділі "Підготовка до проведення випробувань", як правило, зазначається:
- порядок розгляду документації на об'єкт випробувань;
 - порядок вибору засобів випробувань;
 - вимоги до стану об'єкта випробувань та опис процедур, які необхідно виконати для підготовки об'єкту та засобів до проведення випробувань.
- 3.10. В розділі "Налагодження засобів випробувань", як правило, зазначаються порядок вибору основних параметрів випробувань та способи їх установки та підтримання в процесі випробувань. Також в цьому розділі наводиться (при необхідності) інформація про стандартні зразки (стандартні зразки підприємства), еталони чутливості тощо, або розрахункові дані для встановлення основних параметрів випробувань.
- 3.11. В розділі "Проведення випробувань" наводиться опис поступовості операцій випробувань.
- 3.12. В розділі "Оцінка якості", як правило, наводяться:
- нормативні показники якості;

- процедура співставлення інформації, отриманої в результаті проведення випробувань з нормативними показниками якості;
 - опис можливих відхилень у оцінці якості об'єкту випробувань.
- 3.13. В розділі "Оформлення результатів випробувань" визначаються вимоги до документального оформлення результатів випробувань.
- 3.14. В розділі "Вимоги до охорони праці та промислової безпеки при проведенні випробувань", як правило, зазначається:
- можливі джерела підвищеної небезпеки;
 - правила поведінки персоналу в умовах підвищеної небезпеки;
 - порядок, періодичність та вимоги до проведення інструктажів з охорони праці та промислової безпеки тощо.
- 3.15. Допускається включати в методичні документи з випробувань додаткові розділи (довідково-табличні дані, схеми випробувань, креслення стандартних зразків (еталонів) тощо, особливості застосування методичних документів у нетипових умовах)
- 3.16. Допускається замінювати деякі розділи методичних документів з випробувань посиланнями на відповідні пункти інших документів.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ МЕТОДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ З ВИПРОБУВАНЬ

- 4.1. В процесі експертизи визначається відповідність методичного документу, вимогам, наведеним у цих Правилах та розглядаються наступні питання:
- віднесення методичного документу до "основних положень", "технологічної інструкції" тощо;
 - аналіз методичного документу на однозначність і несуперечність його положень;
 - обґрунтованість вибору передбачених методичним документом засобів випробувань;
 - аналіз основних параметрів випробувань, їх відповідність чинним нормативним документам;
 - спроможність персоналу реалізувати вимоги методичного документу при проведенні випробувань певних об'єктів;
 - перевірка вірогідності, що декларується методичним документом (за необхідності).

4.2. Суб'єкт господарювання (фізична особа) – замовник експертизи, який бажає отримати висновок експертизи щодо відповідності методичного документу з випробувань вимогам Закону України "Про охорону праці", чинних нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, інших відповідних нормативних документів, направляє до ООВ заявку на експертизу встановленої форми (Додаток 2), до якої додається методичний документ з випробувань (предмет експертизи) – один примірник (копія)

Примітка: 1. Документ, що подається на експертизу повинен бути оформлений належним чином, а саме:

- мова документу: українська;
- шрифт: Times New Roman (розмір шрифту – 14пт.);
- всі схеми, малюнки та таблиці мають бути пронумеровані та розміщені в тексті після посилань на них;
- документ має бути роздрукований на білому папері формату А4.

2. Документи, надані суб'єктом господарювання (фізичною особою) на експертизу, зберігаються у ООВ та назад не повертаються.

4.3. ООВ проводить попередню експертизу наданих документів на відповідність вимогам, наведеним у п. 4.2 і, при позитивному результаті, реєструє подану заявку.

Примітка: При негативному результаті ООВ повідомляє замовника експертизи про неможливість реєстрації заявки із зазначенням причин.

4.4. Після реєстрації заявки ООВ надає замовнику експертизи інформацію про загальний порядок проведення експертизи (перелік та зміст процедур оцінки відповідності) та договір, в якому визначаються права та обов'язки обох сторін у процесі проведення експертизи, розрахунок витрат, які має оплатити замовник експертизи тощо.

4.5. Порядок проведення експертизи передбачає такі основні етапи:

- розгляд та реєстрація заявки на експертизу, оформлення договору на експертизу;
- експертиза документу, наданого замовником;
- розгляд результатів експертизи, підготовка та затвердження висновку експертизи, передача висновку замовнику експертизи.

4.6. Граничні терміни виконання ООВ основних етапів експертизи (п. 4.5) визначаються договором на експертизу і узгоджуються з замовником експертизи.

4.7. Процедура основних етапів експертизи.

4.7.1. Експертиза документу, наданого замовником експертизи.

Документ, наданий замовником експертизи перевіряється на відповідність чинним нормативно-правовим актам з охорони праці та промислової безпеки, іншим нормативним документам, вимогам цих Правил.

Результати експертизи оформлюються у вигляді Акту експертизи, який надсилається замовнику експертизи.

За позитивними результатами експертизи ООВ приймає рішення про підготовку та затвердження висновку експертизи і передачу його замовнику експертизи.

При негативному результаті експертизи ООВ пропонує замовнику експертизи провести відповідні коригуючі дії та надати ООВ відкоригований документ для повторної експертизи.

Примітка: 1. Термін проведення замовником експертизи коригуючи дій та надання ООВ відповідної інформації не може перевищувати 30 календарних днів від дати отримання замовником Акту експертизи.

2. При негативному результаті повторної експертизи документу ООВ приймає рішення про можливість або неможливість продовження процедури експертизи в кожному конкретному випадку окремо.

4.7.2. Розгляд результатів експертизи.

ООВ розглядає та аналізує процедурні документи та результати експертизи (заявку та документ, наданий замовником на експертизу, акти експертизи, інформацію про проведені коригуючі дії тощо) та складає і затверджує відповідний висновок експертизи, який надсилається замовнику експертизи.

Суб'єкт господарювання може оскаржити рішення ООВ щодо результатів експертизи у центральному апараті Держпромгірнагляду.

5. ВИМОГИ ДО ОРГАНІВ З ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ

- 5.1. ООВ повинен відповідати таким критеріям: відсутність комерційної або іншої зацікавленості щодо продукції, яку він оцінює (здійснює експертизу), тобто ООВ повинен бути незалежним від розробника, постачальника, користувача такої продукції і, таким чином, може бути визнаним третьою стороною.
- 5.2. При проведенні експертизи ООВ має право заключати договори із сторонніми організаціями та залучати сторонніх експертів для виконання частини робіт з експертизи. Відповідальність за виконання цієї частини робіт несе ООВ.
- 5.3. При проведенні експертизи ООВ повинен використовувати державні та галузеві стандарти, державні будівельні норми, Правила будови та безпечної

експлуатації, інші нормативні документи, що регламентують вимоги до машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, ці Правила тощо.

- 5.4. Експерти ООВ, які здійснюють експертизу методичних документів з випробувань повинні мати вищу освіту, професійну підготовку та практичний досвід (не менше 5-ти років) у галузі застосування певного методичного документу, який поданий на експертизу (III рівень кваліфікації з неруйнівного контролю (згідно з НПАОП 0.00-1.27-97) або кваліфікацію експерта технічного з промислової безпеки).

6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 6.1. ООВ, який здійснює експертизу методичних документів, організує інформування зацікавлених суб'єктів господарювання (фізичних осіб) щодо вимог до зазначених документів та порядку проведення їх експертизи, а також надає інформацію щодо методичних документів, які пройшли експертизу у цьому ООВ та отримали позитивний висновок.

Додаток 1 до п. 1.5. Правил проведення експертизи нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (довідковий)

ПЕРЕЛІК

документів на які є посилання та основні положення яких враховані у Правилах проведення експертизи нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Закон України	"Про охорону праці"
Закон України	"Про наукову та науково-технічну експертизу"
Закон України	"Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності"
Постанова КМ України від 15.10.03р. № 1631	"Про затвердження Порядку видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами"
ГОСТ 18353	Контроль неразрушающий. Классификация видов и методов
ДСТУ ISO/IEC 17025	Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій
ДСТУ EN 45002-98	Загальні вимоги до атестації випробувальних лабораторій
ДСТУ ISO 8402-93	Керування якістю та забезпечення якості. Терміни та визначення
ДСТУ 2389-94	Технічна діагностика, терміни та визначення
ДСТУ 2462-94	Сертифікація. Основні поняття. Терміни та визначення
ДСТУ 3021	"Випробування і контроль якості продукції. Терміни та визначення"
ДНАОП 0.00-1.27-97	Правила атестації фахівців неруйнівного контролю

Додаток 2 до п. 4.1. Правил проведення експертизи нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (обов'язковий)

Керівнику
Експертної організації

ЗАЯВКА

на експертизу нормативного документу, що регламентує вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Назва суб'єкта господарювання (замовника експертизи) _____

Поштова адреса _____ тел/факс _____

П.І.Б. представника замовника експертизи _____ тел/факс _____

Банківські реквізити замовника експертизи _____

Прошу провести експертизу нормативного документу _____

(назва документу)

на відповідність вимогам Правил проведення експертизи нормативних документів, що регламентують вимоги до здійснення випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Замовник експертизи зобов'язується надати експертній організації інформацію необхідну для проведення експертизи гарантує оплату витрат пов'язаних з експертизою, незалежно від її результатів.

- Додатки: 1. Нормативний документ, що подається на експертизу – 1 прим.
2. Додаткові матеріали (на розсуд заявника)

М.П.

Керівник організації _____
підпис _____ П.І.Б.

Головний бухгалтер _____
підпис _____ П.І.Б.